

PROGRAM ADAPTACYJNY
DLA 3-, 4-, 5- LATKÓW

„W PRZEDSZKOLU JEST WESOŁO”

Opracowanie: Lucyna Korzycka

Grażyna Durska

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp
2. Podstawy prawne tworzenia program
3. Założenia programowe
4. Cele
5. Procedury osiągnięcia celów
6. Materiał edukacyjny
7. Ewaluacja
8. Bibliografia
9. Spis załączników

WSTĘP

Adaptacja polega na przystosowaniu się jednostki lub grupy do funkcjonowania w zmienionym środowisku społecznym. Spośród wielu procesów adaptacyjnych, przez jakie przechodzi człowiek, niezwykle istotnym jest proces przystosowania się do przedszkola.

Dla dziecka moment pójścia do przedszkola to istotny przełom, który może mieć duże znaczenia w jego dalszym życiu.

Na co dzień wypełnione śmiechem przedszkole, we wrześniu zamienia się w miejsce pełne łez i smutku. To nowo przyjęte do placówki maluchy trudno znoszą rozłąkę z rodzicami. Często czują się porzucone i bezradne. Idą przecież do nowego, nieznanego im środowiska, miejsca kontaktów z dużą grupą rówieśników, miejsca, które różni się od domu, a tryb życia i zaspokajania potrzeb dziecka też jest odmienny. W niektórych budzi to ciekawość, radość poznania, ale w niektórych ogromny lęk i przerażenie. Zdarza się, iż na stres związany z pójściem do przedszkola dzieci te reagują wybuchami niepoohamowanej agresji, bólami brzucha, wymiotami. W nocy mogą mieć problemy z zaśnięciem lub koszmary. To tylko niektóre z objawów problemów adaptacyjnych. Nie dotyczą one samych dzieci. W tym czasie trudno jest także ich rodzinom i personelowi. W związku z tym rodzą się pytania: Czy my – kadra placówki – możemy sprawić, że proces adaptacji będzie przebiegał łagodniej? Czy możemy pomóc maluchom i ich rodzicom?

Tak powstał pomysł opracowania i wdrażania własnego programu adaptacyjnego.

Przystępując do opracowywania programu brałam pod uwagę fakt, iż dziecko ma prawo do respektowania jego potrzeb, w szczególności potrzeby bezpieczeństwa. Warunek ten może być spełniony wówczas, gdy osvajanie się z nowymi warunkami odbywa się w obecności kogoś bliskiego. Druga ważna kwestia to akceptacja i zaufanie rodziców bądź opiekunów dziecka. Mają oni prawo i obowiązek aktywnego kreowania sytuacji wychowawczo – dydaktycznych, a przez to wpływania na prawidłowy rozwój dziecka.

PODSTAWY PRAWNE:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. Z 1996 roku, Nr 67, poz. 329 z późniejszymi zmianami)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. 803)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lipca 2014 roku w sprawie dopuszczenia do użytku szkolnego programów wychowania przedszkolnego i podręczników (Dz. U. poz. 752)

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE:

Przedszkolny program adaptacyjny dla 3-,4-,5-latków ***W przedszkolu jest wesoło*** opiera się przede wszystkim na zasadach współpracy przedszkola z rodziną przyszłego wychowanka, nawiązanej kilka miesięcy przed rozpoczęciem jego edukacji (czerwiec , sierpień). Celem tej propozycji jest stworzenie dzieciom lepszego startu przedszkolnego. Opierając się na wiedzy o rozwoju dziecka określa się system wzajemnych oddziaływań pedagogicznych oraz organizacyjnych przedszkola i rodziny.

Adaptacja jest to proces uzyskania równowagi między potrzebami dziecka a otoczeniem. Wymaga on dużego zaangażowania rodziców i personelu przedszkola. Głównym założeniem programu jest wspomaganie i ukierunkowanie rozwoju dziecka zgodnie z jego wrodzonym potencjałem i możliwościami rozwojowymi w relacjach ze środowiskiem społeczno-kulturowym i przyrodniczym.

CELE PROGRAMU:

Cel ogólny:

- adaptacja dziecka do przedszkola

Cele szczegółowe:

- przygotowanie dzieci 3-,4-,5- letnich do uczestnictwa w życiu przedszkola poprzez:
 - złagodzenie bólu rozstania
 - zmniejszenie do minimum dziecięcych dramatów
- wspólne z rodzicami ustalenia dotyczące oczekiwań przedszkola i samych rodziców
- zdobycie informacji o dziecku
- przekonanie rodziców, że w przedszkolu jest bardzo dobra, fachowa opieka
- motywowanie dzieci do podejmowania działań sprzyjających integrowaniu się z przedszkolem
- motywowanie rodziców i pracowników przedszkola do zapewnienia dzieciom optymalnych warunków bezstresowego przekroczenia progu przedszkola
- motywowanie otoczenia społecznego dziecka i przedszkola do współpracy na rzecz adaptacji nowych przedszkolaków

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW:

Realizatorami programu adaptacyjnego są:

- dyrektor przedszkola
- nauczycielki, które będą pracowały z dziećmi 3-,4-,5-letnimi rozpoczynającymi edukację przedszkolną.

Program adaptacyjny **W przedszkolu jest wesoło** realizowany jest poprzez:

- tydzień adaptacyjny a w nim :
 - spotkanie informacyjne z dyrektorem przedszkola (także z intendentem nauczycielkami, które pracować będą z nowymi dziećmi)
 - warsztaty szkoleniowe dla rodziców „Moje dziecko idzie do przedszkola”
 - wydanie specjalne biuletynu informacyjnego dla rodziców i opiekunów dziecka
 - ankieta – informacje o dziecku dot. samodzielności, zainteresowań, zdolności, tradycji, oczekiwań rodziców
 - drzwi otwarte w przedszkolu
- dni adaptacyjne
 - udział w zajęciach i zabawach organizowanych podczas wakacji (lipiec lub sierpień – w zależności od tego, kiedy przedszkole pełni dyżur)
- uroczystość *pasowania na przedszkolaka*

W pracy z małym dzieckiem podstawową formą działalności jest zabawa. W zabawie w sposób naturalny, nie stresujący dziecko poznaje otaczającą je rzeczywistość, swoje słabe i mocne strony a także prawa obowiązujące w grupie rówieśniczej. Większość zajęć ma więc charakter zabawowy. Pragniemy do tych zabaw i zajęć zaprosić rodziców, tak więc wspólnie bawimy się i poznajemy przełamując pierwsze lody.

W okresie adaptacyjnym dzieci poznają się nawzajem, uczestniczą w pierwszych wspólnych zabawach, wraz z rodzicami bawią się z rodzicami bawią się, rysują, układają z klocków itp. W tym czasie nauczyciel poznaje dzieci i rodziców, ich potrzeby, wyjaśnia i eliminuje obawy.

Dopóki dziecko nie pozna nowego środowiska i nie zaakceptuje nowej sytuacji, dopóty nie poczuje się bezpiecznie.

Spotkania dyrektora z rodzicami dotyczą przede wszystkim zapoznania z:

- organizacją życia w przedszkolu
- rozkładem dnia

- prawami i obowiązkami rodziców i dzieci
- treścią statutu przedszkola
- ofertą edukacyjną
- informacjami, co jeszcze mogą w czasie wakacji zrobić, by proces adaptacji dziecka do życia w społeczności przedszkolnej przebiegał łatwiej

Moje dziecko idzie do przedszkola to referat, który wygłasza rodzicom dyrektor.

Zawarte w nim treści dotyczą:

- dobrych stron przedszkola
- jak ułatwić dziecku start w przedszkolu
- co zrobić, aby dziecko polubiło przedszkole
- co może pomóc dziecku w pierwszych dniach pobytu w przedszkolu
- skąd biorą się trudności dziecka w przystosowaniu się do środowiska przedszkolnego.

Biuletyn informacyjny to zebranie i podsumowanie wiadomości, o których była mowa wcześniej oraz wszystkie ważne informacje typu: numer telefonu do przedszkola, nazwisko dyrektora i nauczycielki, rozkład dnia w przedszkolu, charakterystyka 3-, 4-, 5-letniego.

Metody:

We wspomaganiu dziecka w procesie adaptacyjnym dobór metod zależy od wielu czynników np. treści jakie realizujemy, wieku dziecka, celów i zadań stawianych przed dziećmi i nauczycielkami. Wiek przedszkolny charakteryzuje się dużym ładunkiem emocjonalnym, dlatego realizując program adaptacyjny zostały zastosowane metody oparte na działaniu, spostrzeganiu, przeżywaniu, słowie. Wykorzystywane są także elementy pedagogiki zabawy.

Podająca – oparta na przyswajaniu

Aktywizująca – oparta na przeżywaniu treści

Problemowa – oparta na samodzielnym poszukiwaniu rozwiązań

Praktyczna – oparta na działaniu, sprawdzaniu wiadomości w praktyce

MATERIAŁ EDUKACYJNY

1. Spotkania z rodzicami

Spotkanie informacyjne

Zapoznanie rodziców z:

- organizacją życia w przedszkolu
- rozkładem dnia
- treścią statutu
- ofertą edukacyjną przedszkola.

Warsztaty szkoleniowe

Referat *Moje dziecko idzie do przedszkola*

- dobre strony przedszkola
- jak ułatwić strat dziecka w przedszkolu

Biuletyn informacyjny – wydanie specjalne.

Biuletyn zawiera wszystkie ważne informacje o przedszkolu takie jak: nazwa, adres, numer telefonu, nazwisko dyrektora i nauczycielki, która opiekować się maluchami, opłaty za usługę, jaką świadczy przedszkole, a także charakterystykę 3-, 4-, 5- latka.

Ankieta – informacje o dziecku.

Rodzic wypełnia ankietę – informacje o dziecku, którą przekazuje nauczyciel na początku roku szkolnego.

Rozmowy indywidualne na temat sposobu, w jaki można dziecko przygotować do życia w grupie 3-, 4-, 5 -latków.

Rodzic dobrze orientuje się w organizacji życia w przedszkolu. Zna rozkład dnia: godziny zajęć, posiłków, zabaw dowolnych, godziny przeprowadzania i odbierania dziecka.

Zapoznany został z treścią statutu przedszkola, a więc zna zasady rekrutacji do przedszkola, swoje prawa i obowiązki, organy działające w przedszkolu.

Ponadto, zna ofertę edukacyjną przedszkola: ramowy rozkład zajęć – zajęcia obowiązkowe i dodatkowe, formy i metody pracy, propozycje współpracy z rodzicami itp.

Rodzic świadomy jest dobrych stron przedszkola i wie, jak o nich mówić swojemu dziecku, by przedszkole jawiło się jemu, jako coś atrakcyjnego (wielu nowych kolegów do wspólnej zabawy, dużo zabawek i zabaw, która zna nauczycielka, nauka nowych wierszy i piosenek).

Wie, jak przygotować dziecko do przekroczenia progu przedszkola i w ten sposób ułatwić mu start.

- co jeszcze może zrobić podczas wakacji, by dziecko nie czuło się w przedszkolu zagubione (wspólne kupowanie pomocy i przyborów do przedszkola, ćwiczenie czynności samoobsługowych, udział w zajęciach adaptacyjnych)

- rozumie, skąd biorą się trudności w przystosowaniu się do środowiska przedszkolnego.

2. DNI ADAPTACYJNE – czerwiec

Drzwi otwarte w przedszkolu pod hasłem *Wspólne spotkania i zabawy rodziców i dzieci.*

- Zwiedzanie przedszkola wraz z rodzicami
- Wizyta dzieci z rodzicami na zajęciach

Dzień pierwszy

- powitanie dzieci i rodziców
- zaproszenie do oglądania sali
- omówienie przez nauczycielkę swojej pracy
- wspólna zabawa ze śpiewem
- poznanie imion dzieci
- zabawy integracyjne dzieci i dorosłych
- zbieranie pytań od rodziców
- pożegnanie, zaproszenie na następny dzień.

Dzień drugi

- powitanie w szatni dzieci z rodzicami
- zabawy integracyjne / wg własnego scenariusza
- zaproszenie do zabawy w kącikach zainteresowań
- zapoznanie z pracą woźnej oddziałowej
- rozmowa z rodzicami: odpowiedzi na pytania rodziców
- pożegnanie dzieci.

3. DNI ADAPTACYJNE – lipiec lub sierpień

Spotkania pod hasłem *Wakacyjne zabawy*

Dzień pierwszy

- powitanie w szatni, wybór znaczka
- rozmowa na temat wakacyjnych zabaw
- zabawy integracyjne / wg własnego scenariusza
- wyjście do ogrodu przedszkolnego – zabawy w piaskownicy
- poczęstunek
- pożegnanie i zaproszenie na następny dzień

Dzień drugi

- powitanie w szatni odszukanie swojego znaczka
- zabawy przy muzyce
- wyjście do piaskownicy
- poczęstunek
- pożegnanie w szatni

Dzień trzeci

- powitanie dzieci w sali (dzieci na krótko pozostają bez rodziców)
- dowolne zabawy zgodne z zainteresowaniami dzieci
- wyprawa do ogrodu przedszkolnego (zmiana obuwia, utrwalenie znaczka)
- różnorodne zabawy w ogrodzie z wykorzystaniem piłek, kół, lasek, zabawek do piasku
- powrót do sali – poczęstunek
- pożegnanie z nauczycielką

4. Uroczystość pasowania na przedszkolaka – październik. / przebieg uroczystości wg załączonego scenariusza/.

Po zakończeniu programu dziecko powinno:

- bez lęku i płaczu rozstawać się z najbliższymi
- włączać do zabaw i zajęć w grupie
- zna imiona pań pracujących w grupie i zwracać się do nich w razie potrzeby
- zna nazwę swojej grupy
- orientować się w układzie pomieszczeń przedszkolnych

- przestrzegać ustalonych norm i zasad
- chętnie przychodzić do przedszkola

Na zakończenie programu ma miejsce rozmowa dyrektora z rodzicami na temat realizacji programu, wypełnienie ankiety, notowanie uwag rodziców.

EWALUACJA

Przedszkole jest specyficzną składową procesy edukacyjnego. Aby sprawdzić poziom wiedzy dzieci oraz stopień przystosowania się do nowych warunków nie można przygotować testu czy klasówki. Nauczyciel musi sięgnąć po inne środki. Bardzo ważną rolę odgrywa tu obserwacja dziecka. Ponadto, niezwykle pomocni są rodzice. Ich wiedza na temat stopnia przystosowania się dziecka do przedszkola jest dopełnieniem analizy przebiegu procesu adaptacyjnego.

Narzędzia ewaluacji:

- arkusz obserwacji dziecka w pierwszych dniach września / załącznik nr 1/
- ankieta dla rodziców / załącznik nr 2/

BIBLIOGRAFIA:

1. Lubowiecka J. *Przystosowanie psychospołeczne dziecka do przedszkola*, WSiP Warszawa 2000
2. Gruszczyk-Kolczyńska E., Zielińska E. *Płaczę i rozpaczam, gdy muszę iść do przedszkola (O kłopotach adaptacyjnych dzieci i o tym, w jaki sposób można je zmniejszyć)* w: *Wychowanie w przedszkolu* 2/1998
3. Florek A. *Przedszkole dobre dla dziecka* RAABE, Warszawa 1998
4. Szurawska K. *Pomagamy trzylatkom polubić przedszkole* w: *Wychowanie w przedszkolu* 4/1993

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW:

1. Arkusz obserwacji dziecka w pierwszych dniach września / załącznik nr 1/
2. Ankieta dla rodziców / załącznik nr 2/

Ankieta obserwacji dziecka w pierwszych dniach września

1. Reakcja dziecka w pierwszych dniach pobytu w przedszkolu:

- a) płakało podczas rozstania z rodzicami
- b) krzyczało, zapierało się nogami, kopało, gryzło, inne.....
- c) nie chciało wejść do sali
- d) bez problemów rozstawało się z rodzicami i wchodziło do sali
- e) inne.....
.....

2. Podczas pobytu w przedszkolu dziecko najczęściej jest:

- a) swobodne
- b) wesołe
- c) smutne
- d) wystraszone
- e) onieśmiałe
- f) zdyscyplinowane
- g) niezdyscyplinowane
- h) często płacze
- i) agresywne
- j) bierne
- k) apatyczne
- l) konfliktowe
- m) spokojne ruchliwe
- n) małomówne
- o) samodzielne
- p) niesamodzielne
- q) inne.....

3. Zajęcia i zabawy zorganizowane:

- a) tylko słucha i obserwuje
- b) jest zainteresowane zajęciami i zabawą
- c) odmawia uczestnictwa
- d) nie uczestniczy
- e) przeszkadza innym

4. Zachowanie w towarzystwie dzieci:

- a) chętnie bawi się z dziećmi
- b) szuka towarzystwa z innymi dziećmi
- c) bawi się samo
- d) potrzebuje pomocy dorosłego
- e) obserwuje
- f) nie włącza się do zabawy

5. Zachowanie w towarzystwie dorosłego:

- a) sygnalizuje potrzeby fizjologiczne
- b) szuka kontaktu
- c) reaguje na polecenia
- d) zadaje pytania
- e) odpowiada na pytania
- f) pyta o rodziców

6. Zachowanie dziecka, podczas odbioru przez opiekunów:

- a) nie chce wyjść z przedszkola
- b) podejmuje zabawę na widok rodzica
- c) okazuje radość na widok rodzica
- d) na widok rodzica odreagowuje stres – płaczem

ANKIETA DLA RODZICÓW

1. Jakie zauważyliście Państwo zmiany w zachowaniu dziecka w związku z uczęszczaniem do przedszkola?

.....
.....
.....
.....

2. Czy dziecko chętnie uczęszcza do przedszkola?

- a) Tak
- b) Nie – proszę opisać

3. Jak Państwo oceniacie odbyte spotkania adaptacyjne w przedszkolu?

.....
.....
.....
.....

4. Czy uważacie Państwo, że relacje rodzic – wychowawca przebiegają prawidłowo?

- a) Tak
- b) Nie